

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

745. An simoniacum sit dare tanquam gratiotam compensationem temporale, pro spirituali, vel contrè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

etiam cum spe aliqua obtinendi ab eo beneficium ; unde dicitur famulari propter beneficium obtinendum tanquam finem minus principalem & indirectum , non est per hoc simoniacum (nisi perventio , & tatur intendat beneficiū primariò per famulatum suum) quia solus famulatus æquali mercede compensatus non allicit animum ejus , cui famulatur , ad conferendum famulanti beneficium . Cardenas *loc. cit.* n. 105. & 106. qui id ipsum , à n. 107. probat ex c. *etsi quæstiones* , de *simon.* ubi dicitur : quod scriptum est , beatus , qui excutit manus suas ab omni munere , de illis donis dictum est , que accipientis animum allicere , & pervertere solent ; & additur : que voluntatem recipientis inclinare vel movere non debent , non tamen Ecclesia Romana interpretari consuevit , accipientem in his delinquere , vel donar. rem . Ex cujus textus prior parte infert , dantem munera , quæ recipientis ea animum allicere , vel pervertere solent , quamvis dicat , se dare propter affectionem beneficii tanquam finem secundarium , committere simoniam ; quia revera dat munera , ut per ea sibi pareat viam ad beneficium . Quod postremum , nescio , an rectè inferat Cardenas ; cum non omnis , qui dat munus , quod inclinare potest recipientem ad faciendum aliquid , eò ipso det illud , ut illum alliciat ad tale quid faciendum . Econtra ex posteriore textus illius parte infert , non fore simoniacum dantem munus ab obsequio , seu exhibentem famulatum taliter , ut per illum non moveat , aut inclinaret ad dandum beneficium , licet spem habeat perveniendi hac ratione ad beneficium tanquam finem secundarium . Quod saltem fat efficaciter confirmatur ab eodem num. 109. à posteriore , nempe , quod durum sit damnare omnes famulos , & familiares Episcoporum , & Cardinalium , qui cum hac spe obtinendi beneficium famulantur illis , & in hoc sensu respiciunt secundariò præbendam . Rectè tamen monet eosdem Cardenas nu. 110. quod , cum facile intentio illa pervertatur , & inflectatur ad respiciendum beneficium , & hoc sensu dicatur famulari propter beneficium tanquam finem principalem famulatus sui , ut caveant , ne famulatum , simile munus ab obsequio præstent principaliter ob promotionem ad beneficium ; vel etiam , ut expressè ait , cum animo alliciendi suo famulatum voluntatem Episcopi ad talem promotionem .

Questio 745. An simoniacum sit dare tanquam gratuitam compensationem (hoc est , que fit ex gratitudine , sive propter debitum gratitudinis , verum vel existimatum , quæque longè diversa est à gratuita donatione , utpote que fit ex mera liberalitate , ita ut non detur ob nullum debitum , neque iustitia , neque gratitudinis , neque cum ullo onere . Et prout gratuita donatio in presenti condistinguitur à purè spontanea donatione remuneratoria) temporale pro spirituali , vel contrà , v. g. dare temporale aliquid pro beneficio resignato , vel collato , vel presentatione ad illud ; vel beneficium resignare , conferre pro temporali aliquo sibi dato aut exhibitio ?

1. **R**espondeo affirmativè . Cardenas *loc. cit.* à nu. 38. juxta damnationem factam ab Innocentio XI. hujus propositionis : *simonia non est dare temporale pro spirituali , vel contrà , quando temporale est*

*solùm gratuita compensatio pro spirituali , aut contrà . Sic itaque simoniacum erit , resignare (idem est de conferre , præsentare &c.) beneficium cum pacto , ut resignatarius se gratum exhibeat , seu ex gratitudine det certum quid temporale ; seu resignantem resignatario imponere novam obligationem (intellige , præter obligationem naturalem antidoralem) implendi obligationem antidoralem , dando sibi ex gratitudine donum temporale . Cardenas *loc. cit.* à n. 39. citans n. 43. Suar. 10. 1. de relig. l. 4. de simon. c. 5. nu. 11. ubi dicit , hanc non esse palliatam , sed manifestam simoniam . & num. 44. Gibalinum tr. de simon. q. 18. Confessario 3. n. 5. ubi dicit , hanc sententiam passim rejici ; & gravi notà configi tanquam temerariam , & re ipsa simoniacam , quam , si sequamur , rerum omnium confusionem inducendam ; & omnes dicturos , se pacifici de aliquo temporali pro spirituali tanquam de antidoro , & non de pretio , eaque simulatione recturos omnes conventiones simoniacas magno animarum damno , vagaturam simoniam , & omnia sacra contaminaturam . Etsi alias oppositam illam sententiam , nimirum licere pacifici de dando ex gratitudine , dono temporali pro re spirituali , aut spirituali annexa alias docuit Diana . p. 2. li. 2. Miscell. resol. 39. & p. 10. tr. 5. Miscell. resol. 5. & p. 11. tr. 5. resol. 40. citans pro se Gaspar. Hurtad. Machado. Tannerum , Felin. &c. (quorum tamen plures id non tenere , sed hoc solùm , quod resignans petere possit , ut resignatarius impleat obligationem antidoralem , sine eo ; quod is subeat novam obligationem , inquit Cardenas *loc. cit.* n. 4.*

2. Responsonis , & consequenter damnationis opposita sententia varias probationes adducit Cardenas à n. 46. quæ in hanc ferè recidunt , quod obligatio naturalis antidoralis , quæ nascitur ex ipsa datione beneficii , & quæ obstringitur eo ipso , qui accipit aliquod beneficium , non determinet aliquid temporale , per quod compensari debeat beneficium acceptum ; cum sufficienter ea obligatio naturalis antidoralis expleatur , quod fundet pro eo preces , & teneatur soluta ad gratificandum , pro ut acceptor beneficii spontaneè elegerit . Adeoque jam , qui pro collato beneficio determinatè temporale quid exigit ; exigit aliquid supra ipsam obligationem antidoralem ultra debitum gratitudinis , & ad quod illum ipsa obligatio antidoralis illa non astringit , & consequenter obligando illum ad aliquid , ad quod non tenetur ex gratitudine , imponit illi novam & onerosam obligationem , & sic confurgit contractus onerosus , in quo datur temporale pro spirituali , adeoque evidenter committitur simonia , dum jam non datur pecunia ex obligatione antidorali , sed ex contractu oneroso .

3. Nec dicas primò : Obligatio antidoralis de jure inest in quolibet recipiente beneficium ; ergo non est simoniacum pactum de antidorali obligatione implenda ; quia pacifici de eo , quod de jure inest , non est simoniacum . Nam obligatio antidoralis de præstando obsequio aliquo ad placitum rationale recipientis beneficium inest de jure : non verò obligatio antidoralis de præstando tali determinato obsequio per exhibitionem doni temporalis . Cardenas *loc. cit.* n. 57. & 58. Neque dicas secundò : Per receptionem beneficii subiens eo ipso obligationem antidoralem , potest sponte offerre impletionem illius obligationis faciendam determinatè per aliquid temporale ; sed hæc promissio accepta

acceptata à conferente beneficium est pactum de tali determinata implementatione, ergo fieri potest pactum de adimplenda obligatione antidorali per aliquod temporale, adeoque de tali compensatione gratuita. Nam ad summum potest promittere adimplere obligationem antidoralem determinatè per aliquod temporale, non contrahendo ex illa promissione novam obligationem ultra antidoralem, sed manendo in sola obligatione antidorali, ita ut determinare quidem se possit ad dandum illud temporale, citra tamen, quòd propterea maneat obligatus ad dandum illud; cum non intenderit se obligare ultra id, ad quod obligabatur obligatione antidorali, quæ obligatio aliter sufficienter impleri potest. Hinc si dicta promissio aliud nihil est, quàm commemoratio & recognitio obligationis antidoralis, non inducens novam obligationem, sed relinquens promittentem non obligatum ad talem compensationem, quam sponte obtulit, sed potentem mutare in aliud obsequium, fundendi, v. g. pro benefactore preces, non erit simoniaca talis promissio; secus, si ea ampliore obligationem quàm purè antidoralem superaddat. Cardenas *loc. cit. n. 59.* citans Suar. *l. 4. de simon. c. 45. n. 9.* Et quidem addit Cardenas *n. 61.* in fine, hoc procedere magis in speculatione, quàm in practica, in qua verba promissoria practice solent relinquere homines in nova obligatione ultra antidoralem. Nec dicas tertio: non dari simoniam, nisi ubi datur temporale tanquam pretium rei spiritualis, vel contrà; illud autem temporale, quod datur etiam cum pacto expresso ob gratitudinem, non datur tanquam pretium. Nam etsi simonia definiatur sub terminis emptionis, & venditionis, & pretii, nomine tamen venditionis, & emptionis in hac materia intelligitur quilibet contractus onerosus, seu non gratuitus, aut commutatio spiritualis pro temporali, aut contrà juxta expressa verba D. Thomæ paulò supra data, Cardenas *n. 62. & 63.*

4. Atque ex his vides, quid dicendum ad hunc casum ordinariū, dum aspirans ad beneficium, seu resignatarius non volens determinare certam pecuniam, aliudve temporale, dicit solummodò resignaturo: *confide in me, sum vir honestus, ero tibi gratus*; nimirum non continere ea simoniam, si succedere exponendo solum per ea suam obligationem antidoralem, proferantur; secus, si taliter proferantur, ut attentis circumstantiis significetur intentio dandi temporale pro spirituali. Quamvis enim prolatio istorum verborum nudè sumpta non significet aliquod munus temporale tribuendum, ex circumstantiis tamen, & communi usu & modo loquendi inter ejusmodi Clericos usitato, verè significat, tribuendam esse compensationem temporalem; qui autem promittit, se daturum ex gratitudine compensationem temporalem, juxta dicta novam inducit obligationem antidoralem. Cardenas *loc. cit. n. 65. & 66.* qui etiam *n. 67.* subjungit, fore hanc simoniam non mentalem, sed & conventionem subiacentem pœnis Canonice; eò quod, cum ea verba inter eos ita sint accepta, ut significat promissionem compensationis temporalis, non sit simonia tantum ex intentione, sed etiam ex significatione verborum, & signis externis.

Questio. 746. An simoniacum sit, Resignatarius (& in genere recipientem aliquid spirituale, vel spirituali annexum) facere resignanti beneficium, vel danti spiritualem donationem merè spontaneam, gratuitam, purè liberalem, in hoc distinctam à compensatione gratuita, quod non sicut illa detur pro spirituali, quamvis fiat precedente datione rei spiritualis?

1. Respondeo primò: Quasi supponendo, posse hoc ipsum quoque prohiberi ab Ecclesia. Castrop. *de simon. d. 3. p. 5. n. 1.* (quamvis is non satis in hoc videatur distinguere donationem merè spontaneam à gratuita compensatione, vel à medio consequendi spirituale tanquam finem, dum ait, posse Ecclesiam donationem temporalem non solum onerosam, sed etiam gratuitam, si fiat pro spirituali consequendo, prohibere ob reverentiam rerum sacrarum, & ne videantur commutari, & donis temporalibus obtineri) Cardenas *in Crisi super 46. quest. damnatus ab Innoc. XI. dissert. 27. num. 70.* in terminis expressis in questione citans Suar. *l. 4. d. simon. c. 49. n. 5.* Gibal. *de simon. q. 18. consecr. 2. n. 2.* Ecclesia siquidem non solum prohibere potest actiones ex se pravas, sed etiam eas, quas judicat asserre suspicionem aut speciem mali, juxta illud Apostoli *1. ad thessalon. 5. ab omni specie mali abstinete*; Jam verò Ecclesia rectè judicare potest, donationes gratuitas factas à recipientibus spiritualia habere suspicionem & speciem mali, & quidem simoniæ, ergo. Cardenas *loc. cit. n. 71. & 72.* Neque obstat, quòd præsumptio hæc seu species mali, nimirum pacti initi, in qua fundatur hæc lex prohibens, hic & nunc possit esse, & sit quandoque falsa. Nam quando præsumptio, sive vera sive falsa, ipsa censetur indecens respectu rerum, spiritualium, seu secum asserre indecentiam, aut nocumentum, aut aliud grave inconveniens, uti contingit in præsentibus, & lex fertur propter illam indecentiam, & nocumentum vitandum, quod asserit actio aliqua, non cessat adhuc finis, etsi præsumptio sit hic & nunc falsa, & consequenter lex pergit obligare. Cardenas *loc. cit. num. 75. & 76.*

2. Respondeo secundò: Dum Ecclesia tales actiones prohibere potest intuitu religionis, ut satis ostendit ratio allata à Castrop. & Cardenas, si eas intuitu religionis prohibuit, erunt simoniacæ. Cardenas *loc. cit. n. 74.* citans Suar. *ubi ante.* Dum enim Ecclesia prohibet actionem intuitu religionis, violatio illius prohibitionis est irreligiosa & sacrilega, adeoque spontanea illa donatio facta contra prohibitionem talem foret imprimis sacrilega: dein, cum prohibitio talis donationis non fieret utcumque intuitu religionis, sed quia illa donatio, licet spontanea, haberet speciem mali, & commutationis temporalis pro spirituali, adeoque jam esset irreligiosa & sacrilega, non utcumque, sed in eodem ordine, in quo est commutatio temporalis pro spirituali. Cardenas *loc. cit. n. 74.*

3. Neque opponas: Non videri adhuc tali gratuita donationi convenire definitionem simoniæ, utpote quæ definitur, studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum, ita ut juxta D. Thom. & DD. passim litte verbis comprehendatur omnis contractus non gratuitus, qualis non est dicta donatio. Nam re-